

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 Облік і оподаткування
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
Облік, аудит і оподаткування в управлінні підприємницькою діяльністю
(назва магістерської програми)

на тему: Теоретичні та практичні аспекти обліку, контролю та економічного аналізу основних засобів на прикладі (ТОВ «Укртехностоун»)
(назва теми)

Виконавець:

студент обліково-економічного факультету
Ковальов Є.О.
(прізвище, ім'я, по батькові) _____ /підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., ст..викладач
(науковий ступінь, вчене звання)
Бойко О.С.
(прізвище, ім'я, по батькові) _____ /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Наявність основних засобів, без яких неможливо уявити виробництво продукції (робіт, послуг), є одним з найважливіших факторів, які впливають на результати діяльності кожного підприємства. Від правильності документального оформлення надходження основних засобів залежить весь подальший процес обліку та використання основних засобів на підприємстві.

Одним із основних завдань обліку основних засобів є надання повної, правдивої та неупередженої інформації щодо них. Однак інформація, що міститься у фінансовій звітності відносно основних засобів, не завжди є такою через недосконалість вітчизняного законодавства та постійні зміни в ньому.

Наявний порядок організації обліку операцій із основними засобами не дає змоги в повній мірі проводити аналіз ефективності утримання та використання цих активів, оскільки не забезпечує необхідною інформацією систему управління підприємством. Нечіткість нормативно-правового регулювання, численні зміни правової бази сприяли появі різних тлумачень сутності основних засобів, що приводить до неоднозначного сприйняття фахівцями інформації про основні засоби.

Облік і контроль основних засобів неодноразово ставали предметом дослідження вітчизняних вчених та науковців зарубіжних країн, зокрема В. Бабіч, М.Т. Білуха, О. Бондар, Н.Н. Грабова, В.Н. Добровський, Т.Г. Камінська, Р.І. Криницький, В. А. Лушкин, В. Ф. Максимова, О. А. Петрик, В.В. Сопко, О.С. Яцунська та ін.

Однак, сучасні умови розвитку вітчизняної системи бухгалтерського обліку визначають нові аспекти та проблемні питання теоретичного і практичного характеру щодо обліку та контролю основних засобів.

Актуальність окреслених питань зумовили вибір теми, завдання, об'єкт і предмет дослідження.

Мета і задачі роботи. Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних засад та діючої системи обліку та контролю операцій наявності та руху основних засобів, а також проведення аналізу господарської діяльності підприємства.

Досягнення вказаної мети передбачає послідовне вирішення в роботі таких завдань:

- дослідити економічний зміст, класифікацію та оцінку основних засобів;
- розглянути нормативне регулювання надходження та вибуття основних засобів в Україні;
- надати порівняльну характеристику обліку основних засобів відповідно до П(С)БО та МСФЗ;
- визначити дискусійні питання обліку основних засобів у вітчизняній практиці;
- вивчити організацію бухгалтерського обліку надходження та вибуття основних засобів на базовому підприємстві;

- провести оцінку та аналіз діючої системи обліку та контролю основних засобів та пошук шляхів її удосконалення;
- внести пропозиції та рекомендації щодо поліпшення організації обліку та контролю наявності та руху основних засобів.

Предмет і об'єкт дослідження. Предметом дослідження є комплекс теоретичних і методичних питань, пов'язаних з організацією обліку та контролю операцій з основними засобами.

Об'єктом дослідження є система обліку і контролю наявності та руху основних засобів ТОВ «Укртехностоун».

Методи дослідження. З метою реалізації поставлених завдань у роботі було використано загальні методи економічних досліджень, зокрема такі, як аналіз, зіставлення, конкретизація, балансовий, абстрактно-логічний, а також економіко-статистичні методи із застосуванням середніх і відносних величин. Метод класифікації джерел інформації дозволив узагальнити та систематизувати погляди вчених на поставлену проблему. Обробка даних, табличне та графічне відображення економічної інформації здійснювалось за допомогою електронних таблиць MS Excel.

Інформаційною базою дослідження стали нормативно-правові документи з обліку основних засобів, теоретичні та методологічні розробки вітчизняних та зарубіжних науковців, аналітичні матеріали, джерелами яких були наукові публікації, інформація бухгалтерського обліку, фінансової та статистичної звітності ТОВ «Укртехностоун». Окремі результати кваліфікаційної роботи опубліковані у матеріалах студентської науково-практичної конференції та збірнику наукових праць.

Публікації та апробація результатів дослідження. За темою кваліфікаційної роботи опубліковані тези доповіді:

Ковальов Є.О. Особливості переоцінки основних засобів за вимогами П(С)БО та МСФЗ» у матеріалах / Є.О. Ковальов // Актуальні проблеми обліку, контролю та економічного аналізу в Україні: Матеріали студентської конференції, присвяченої 70-річчю обліково-економічного факультету та 50-річчю кафедри бухгалтерського обліку та аудиту. – Одеса: ОНЕУ, 2017. С. 18-20.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «*Теоретичні аспекти розкриття основних засобів*» розглянуто економічну сутність та класифікацію основних засобів; особливості обліку руху основних засобів та проведено порівняльний аналіз П(С)БО 7 «Основні засоби» та МСБО (IAS) 16 «Основні засоби».

У другому розділі «*Облік основних засобів на ТОВ «Укртехностоун» та шляхи його удосконалення*» проаналізовано особливості обліку та документального оформлення надходження та вибуття основних засобів на ТОВ «Укртехностоун»; визначено основні проблемні моменти організації обліку основних засобів на досліджуваному підприємстві та запропоновано шляхи їх вирішення.

У третьому розділі «*Діюча система контролю та аналізу основних засобів на ТОВ «Укртехностоун»*» розглянуто сутність на завдання

внутрішнього контролю основних засобів; досліджено стан внутрішнього контролю основних засобів ТОВ «Укртехностоун» та надано рекомендації щодо його вдосконалення; проведено аналіз структури основних засобів, аналіз руху основних засобів, аналіз ефективності використання основних засобів, аналіз впливу факторів на зміну віддачі основних засобів, аналіз впливу факторів засобів праці на обсяг наданих послуг; побудовано економіко-математичну модель ефективності використання основних засобів на ТОВ «Укртехностоун».

ВИСНОВКИ

В ході проведеного дослідження було проведено аналіз теоретико-методичних питань обліку, контролю та економічного аналізу операцій з основними засобами, критична оцінка діючої практики обліку, контролю та аналізу операцій з основними засобами на підприємстві ТОВ «Укртехностоун» та наведені рекомендації щодо вдосконалення обліку.

Підсумовуючи одержані результати нами були зроблені наступні висновки.

Облік основних засобів повинен забезпечувати виконання таких завдань:

- правильне оформлення документів і своєчасне свій відбиток у обліку надходження основних засобів, їх внутрішнього переміщення, вибуття;

- достовірне визначення результатів від реалізації та іншого вибуття основних засобів;

- повне визначення витрат, пов'язаних з підтриманням основних засобів у робочому стані (витрати на технічний огляд і обслуговування, на проведення всіх видів ремонту);

- контроль за збереженням основних засобів, прийнятих до бухгалтерського обліку.

Ці завдання вирішують за допомогою належної документації та забезпечення правильної організації обліку наявності і руху основних засобів, розрахунків по їх амортизації та обліку витрат з їх ремонту.

Зважаючи на роль і місце основних засобів в діяльності підприємств, в науковій літературі приділено багато уваги теоретичним та практичним питанням їх обліку, проте єдиної думки, щодо визначення змісту терміну «основні засоби» науковцями не досягнуто.

Класифікації основних засобів в бухгалтерському обліку та обліку з метою оподаткування дещо відрізняються. В першу чергу відмінності стосуються мінімального строку корисного використання об'єктів основних засобів: якщо в податковому обліку він законодавчо встановлений, то у бухгалтерському він необмежений для усіх об'єктів основних засобів. Крім того, ми бачимо різні назви однакових по суті груп об'єктів основних засобів у цих класифікаціях.

Після проведення порівняльної характеристики положень, які містяться у МСФЗ 16 та П(С)БО 7, можна зробити висновок, що зазначені нормативні документи мають ряд відмінностей. Оскільки ці документи мають надавати користувачам інформацію щодо обліку основних засобів, тому вони не мають суперечити один одному.

Оцінка основних засобів за справедливою вартістю є об'єктивною необхідністю, яка зустрічається як на етапі придбання, так і в ході експлуатації основного засобу. Однак, процес її визначення є досить складним, тому що на сьогодні відсутні методичні основи обґрунтованого визначення вихідної оцінки основних засобів, що є досить важливим, ринкові ціни не можна назвати справедливими, оскільки вони не можуть бути одночасно справедливими для продавця і покупця.

Базовим для написання кваліфікаційної роботи було обране Товариство з обмеженою відповідальністю «Укртехностоун». Підприємство діє на основі самофінансування і самоокупності та відповідно до чинного законодавства України та Статуту підприємства, самостійно планує свою діяльність і визначає перспективи розвитку, має самостійний баланс, розрахункові рахунки, здійснює володіння, користування і розпорядження своїм майном згідно з метою своєї діяльності і призначенням майна.

Основним видом діяльності Товариства є реалізація великих архітектурних проектів "під ключ", у тому числі фасадні та інтер'єрі роботи, оптова торгівля природним камінням, а також виробництво і реалізація мармурової мозаїки.

ТОВ «Укртехностоун» має лінійно-функціональну організаційну структуру. У безпосередній підпорядкованості директору знаходяться заступники, помічники директора, головний бухгалтер, головний інженер, економіст, юрисконсульт, інженер з охорони праці та інженер з організації та нормування праці. Головний бухгалтер очолює відділ бухгалтерії, який налічує 5 працівників.

Облік на підприємстві автоматизовано за допомогою програми «1С:Підприємство 8.2».

В структурі основних засобів підприємства ТОВ «Укртехностоун» найбільшу частку займають машини і обладнання, а також будинки і споруди.

Загальна вартість основних засобів, а також вартість активної їх частини у 2016 році значно збільшилася за рахунок придбання машин і обладнання. Оновлення основних засобів позитивно вплинуло на рівень придатності основних засобів, який збільшився з 22 % до 70 %. Коефіцієнт оновлення випереджає коефіцієнт вибуття основних засобів, що свідчить про те, що оновлення основних засобів відбувається в основному за рахунок придбання нових об'єктів, а не заміни старих,

В результаті проведеного аналізу ефективності використання основних засобів спостерігається тенденція до збільшення віддачі на 2415 грн. та зменшення місткості основних засобів на 0,18 грн., що свідчить про ефективне управління основними засобами. Збільшення віддачі було обумовлено значним випередженням зростання обсягу продаж у порівнянні зі зростанням середньорічної вартості основних засобів, а також за рахунок віддачі активної частини основних засобів.

На підприємстві «Укртехностоун» існує два резерви підвищення ефективності використання основних засобів:

1) підтримання та підвищення рівня звітного року питомої ваги активної частини засобів

2) підтримання віддачі активної частини засобів на тому ж рівні і намагання її збільшити (за рахунок підвищення рівня продуктивності праці, за рахунок недопущення внутрішньогалузевих втрат робочого часу, за рахунок підвищення коефіцієнту змінності, недопущення простоїв по його організаційним та технічним причинам).

Результати кореляційно-регресійного аналізу дозволили намітити основні шляхи поліпшення використання основних засобів на підприємстві, а саме:

– необхідно прагнути, щоб кількість установленого та наявного устаткування дорівнювала кількості діючого обладнання, про що будуть свідчити коефіцієнт використання встановленого обладнання і коефіцієнт використання наявного устаткування. Оскільки завдання ефективного повного використання обладнання полягає в тому, щоб звести до мінімуму кількість невстановленого бездіяльного обладнання. Введення в дію нових машин підвищує темпи нарощування виробничих потужностей, сприяє кращому використанню засобів виробництва;

- прагнути до збільшення продуктивності конвеєрних ліній, тим більше, що з розрахунків видно, що її збільшення позитивно впливає на віддачу основних засобів.

Недоліками діючої системи обліку та контролю основних засобів на досліджуваному підприємстві були визнані:

- нехтування перегляду ліквідаційної вартості і строку корисної експлуатації об'єктів основних засобів;

- застосування прямолінійного методу нарахування амортизації для всіх груп основних засобів, незалежно від їх цільового призначення;

- неналежне введення реквізитів при заповненні довідників номенклатури в програмі «1С:Підприємство 8.2» та при оформленні первинних документів;

- використання основних засобів, термін використання яких закінчився, без проведення дооцінки;

- відсутність тестування на знецінення та зменшення корисності основних засобів;

- відсутність служби внутрішнього контролю.

Для усунення недоліків рекомендуємо підприємству:

– покласти на інвентаризаційну комісію перегляд ліквідаційної вартості та строків корисної експлуатації основних засобів, а також перевірку наявності та фактичного стану об'єктів основних засобів, корисність яких може зменшитися на кінець кожного періоду при проведенні інвентаризації основних засобів і складанні річної фінансової звітності;

– для нарахування амортизації застосовувати прискорений та виробничий методи нарахування амортизації що удосконалить процес оновлення основних засобів. Адже використання цих методів дозволить реально оцінити стан об'єкту основних засобів, а сума амортизаційних відрахувань буде пропорційною обсягу випущеної продукції;

— при використанні типових форм обліку основних засобів необхідно заповнювати всі наявні реквізити, бо правильність відображення основних засобів на рахунках обліку і в регістрах дає змогу уникнути помилок або перекручення даних;

— введення окремої посади контролера покращить якість управління основними засобами.

Вирішення досліджених проблем сприяє більш раціональній організації обліку основних засобів на підприємстві, що дозволить формувати точну та правдиву інформацію про рух та стан основних засобів на підприємстві, підвищить ефективність виробництва, і тим самим підтримає конкурентоспроможність підприємства, нарощуючи його економічний потенціал.

АНОТАЦІЯ

Ковальов Є.О.

(*прізвище та ініціали
студента*)

«Теоретичні та практичні аспекти обліку, контролю та економічного
Аналізу основних засобів на прикладі ТОВ «Укртехностоун»»,

(*назва кваліфікаційної роботи*)

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності
«071 облік і оподаткування» за магістерською програмою
«Облік, аудит і оподаткування в управлінні підприємницькою діяльністю»,
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2018 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження –
система обліку і контролю наявності та руху основних засобів ТОВ «Укртехностоун»

У роботі розглядаються теоретичні аспекти обліку, контролю та економічного аналізу
ефективного використання основних засобів на ТОВ «Укртехностоун».

Проаналізовано проблемні моменти обліку та внутрішнього контролю наявності та руху
основних засобів на ТОВ «Укртехностоун», проведено аналіз фінансово-економічного стану
підприємства, яке досліджувалось, здійснено аналіз фінансово-економічного стану
підприємства та аналіз використання основних засобів, побудовано економіко-математичну
модель ефективності використання основних засобів на ТОВ «Укртехностоун».

Запропоновано проводити тест на знецінення та зменшення корисності необоротних активів,
створити на підприємстві службу внутрішнього контролю, проводити внутрішній контроль
наявності основних засобів двічі на рік.

Ключові слова: облік, контроль, основні засоби, економічний аналіз, знецінення
активів, ефективність використання основних засобів.

ANNOTATION

Kovalev Y.O.

(*students surname and initials*)

«Theoretical and practical aspects of accounting, control and economic
analysis of fixed assets by the example of LLC “Ukrtechnostoun”»

(*work title*)

thesis for Master degree in specialty «071 accounting and taxation» under the program
«Accounting, audit and taxation in the management of business activity»,
Odessa National Economic University
Odessa, 2018

Thesis consists of three chapters. Object of study is the system of account and control of the
availability and movement of fixed assets of LLC "Ukrtechnostoun".

Diploma thesis deals with theoretical aspects accounting, control and economic analysis of
the effective use of fixed assets at Ukrtekhnostoun LLC.

The problem points of accounting and internal control of the availability and movement of fixed
assets on the "Ukrtechnostoun" LLC were analyzed, the analysis of the financial and economic
condition of the enterprise that was investigated, an analysis of the financial and economic
condition of the enterprise and analysis of the use of fixed assets were carried out, an economical-
mathematical model of the efficiency of the use of the main funds for LLC "Ukrtechnostoun".

It is proposed to conduct a test for impairment and impairment of non-current assets, to
create an internal control service at the enterprise, and to carry out internal control over the
availability of fixed assets twice a year.

Keywords: accounting, control, fixed assets, economic analysis, impaired assets, the effectiveness of
the use of fixed assets.

